

Any de mala sort, any de mala mort...

A banda la crisi, l'any 1917 es va endur per sempre destacats catalans: grans historiadors, polítics, artistes, arquitectes, escriptors...

Les necrològiques de l'any 1917 parlen de significats catalans il·lustres que ens van abandonar, com si l'any de la mala sort fos també l'any de la mala mort. Certament, un dels més importants fou Enric Prat de la Riba (Castellterçol, 1870-1917), mort el dia 1 d'agost, l'home més carismàtic del catalanisme polític, l'anomenat "seny ordenador de Catalunya", que des de 1914 ostentava el càrrec de president de la Mancomunitat de Catalunya i havia publicat obres emblemàtiques de teoria política, com el *Compendi de Doctrina Catalana* o *La Nacionalitat Catalana*. Pocs mesos abans, el dia 20 de juny, havia mort un altre nom emblemàtic del nacionalisme català, el doctor Domènec Martí i Julià (Barcelona 1861-1917), l'home de la Unió Catalanista, la qual presidí entre 1903 i 1916, el catalanista d'esquerra que havia volgut integrar els obrers al catalanisme polític i havia defensat un catalanisme obertament socialista. I el 4 de setembre morí Antoni Feliu i Codina (Barcelona 1846-1917), republicà, que havia participat a la revolució de setembre de 1868, havia col·laborat als periòdics dirigits per Valentí Almirall, *El Estado Catalán* i el *Diari Català*, i havia estat un dels fundadors de *La Campana de Gràcia*. En el camp de les lletres, el dia 20 de gener havia mort Francesc Bartrina (Reus, 1846 - Barcelona, 1917), poeta, germà de Joaquim M., però amb una orientació poètica molt diferent a aquest, havia publicat la seva poesia a revistes de Reus i Barcelona. I el dia 29 de gener morí a Girona l'historiador Joaquim Bo-

tet i Sisó (Girona 1846-1917), que havia dirigit *La Renaixença* i havia publicat els primers treballs moderns sobre Empúries. Antoni d'Espona i Nuix (Vic 1849-1917), poeta de l'escola de Vic, va morir el dia 11 de juny, poc després d'enllestir la traducció catalana de la *Divina Comèdia*, de Dante, i *Os Lusíadas*, de Camões. Un altre historiador gironí, Francesc Monsalvatje (Olot, 1853 - Girona, 1917), morí el dia 2 de juliol i deixava així darrere seu una important producció, que havia publicat, bàsicament a la col·lecció de "Notícies Històriques". L'any 1917 van morir també els músics Joan Baptista Espadaler (el 27 gener), que havia dirigit l'Orfeó Canigó i havia d'estrenar la seva òpera *Almodis* justament el dia en què a Barcelona va esclatar la vaga general, i Joan Goula (el 10 juliol), que dirigí el teatre del Liceu, debutà al Teatre Imperial de Moscou i dirigí algunes temporades a Petrograd. A més, també morí el pare Pau Gené (15 desembre), escolapi, que deixà escrites un gran nombre d'obres religioses i profanes. I en el camp de les ciències, l'any 1917 morí l'enginyer Andreu Comerma i Batalla (Valls, 1842 - el Ferrol, 1917), el 17 de març, el qual s'havia especialitzat en enginyeria naval, i l'arquitecte Josep Domènech Estapà (Tarragona, 1858-1917), mort el 5 de setembre, i que, entre altres obres, va ser autor del Palau de Justícia, de l'Hospital Clínic i la Facultat de Medicina, de l'Observatori Fabra i de la presó Model de Barcelona.

Enric Prat de la Riba moria tretze dies abans de la vaga general revolucionària. El doctor Domènec Martí i Julià ja ens havia deixat uns mesos abans.

Pelai Pagès